

Przyszłość gospodarki odpadami w Polsce

Dostosowanie rozwiązań w gospodarce odpadami do standardów unijnych jest koniecznością, zwłaszcza w sytuacji, gdy ocena stanu w tej dziedzinie, szczególnie w gospodarce odpadami komunalnymi, jest zdecydowanie negatywna.

Zarówno pierwszy Krajowy Plan Gospodarki Odpadami (KPGO – 2002 r.), jak i Plan zaktualizowany w 2006 r. wskazują strategię działań, których realizacja powinna w najbliższych latach stworzyć nową jakość w gospodarce odpadami komunalnymi, wyrażającą się wdrożeniem nowoczesnych, kompleksowych rozwiązań w sferze zarządzania i technologii.

O niskim poziomie gospodarki odpadami świadczy fakt, że obecnie 96% odpadów z 12 mln Mg wytwarzanych składowane jest na składowiskach, których liczba określana jest w Polsce na około 1000, a zdecydowana większość nie spełnia wymaganych standardów unijnych. Ciągłe ponad 20% mieszkańców kraju nie posiada umów na odbiór odpadów, co oznacza, że co najmniej 2 mln Mg odpadów rocznie trafia do środowiska w sposób niekontrolowany.

Zaledwie 240 tys. Mg odpadów komunalnych poddaje się procesom przerobu biologicznego, około 270 tys. Mg zbiera się selektywnie, a tylko 50 tys. Mg poddaje procesom termicznego przekształcania (w jedynej w Polsce spalarni odpadów komunalnych w Warszawie). Łączna ilość odzyskiwanych odpadów to zaledwie 4% całości wytwarzanych. Jednym z podstawowych celów wyznaczonych w KPGO jest sukcesywne ograniczanie składowania odpadów ulegających biodegradacji. Wynika to z polskiego prawa, z Dyrektywy 1999/31/WE, a także z podpisanego przez Polskę Traktatu Akcesyjnego.

Zgodnie z powyższym jesteśmy zobowiązani ograniczać składowanie odpadów ulegających biodegradacji w stosunku do ilości tych odpadów wytworzonych w 1995 r. do poziomów:

- 75% wagowo całkowitej masy wytworzonych odpadów ulegających biodegradacji do 2010 r.,
- 50% wagowo całkowitej masy wytworzonych odpadów ulegających biodegradacji do 2013 r.,
- 35% wagowo całkowitej masy wytworzonych odpadów ulegających biodegradacji do 2020 r.

Biorąc pod uwagę, że ilość tych odpadów w 1995 r. wynosiła w kraju 4,38 mln Mg oraz uwzględniając prognozy wzrostu ilości odpadów ulegających biodegradacji w okresie 1995-2020 – w KPGO wyznaczono ilości odpadów biodegradowalnych, które należy poddać procesom odzysku oraz przekształceniom biologicznym i termicznym: 2,5 mln Mg w 2010 r., 3,3 mln Mg w 2013 r. i 3,9 mln Mg w 2020 r.

Jeżeli wziąć pod uwagę, że obecnie przekształca się głównie biologicznie zaledwie około 250 tys. Mg odpadów – widzimy, jaki ogrom zadań należy podjąć, by zrealizować powyższy cel. Jest oczywistym, że bez zastosowania termicznych metod przekształcania odpadów nie uda się osiągnąć wyznaczonych poziomów redukcji składowanych odpadów. Świadomość restrykcji finansowych z tytułu niewypelnienia zapisów Traktatu z UE staje się w Polsce coraz powszechniejsza. Dlatego konieczne jest, by działania w gospodarce

odpadami komunalnymi w poszczególnych województwach nabrały znacznego przyspieszenia.

Do 2010 r. należy zwiększyć moc przerobową instalacji biologicznego i mechaniczno-biologicznego przerobu odpadów o 1 mln Mg. Należy także jak najszybciej rozpocząć przygotowania do budowy co najmniej 10 obiektów termicznego przekształcania odpadów komunalnych (TPOK), tak by w 2013 r. uzyskać możliwość termicznego przekształcania około 1 mln Mg odpadów ulegających biodegradacji. Zakłada się, że cykl przygotowania i realizacji tych inwestycji wynosić będzie ok. 8 lat, co oznacza, że łączna przepustowość instalacji TPOK w 2013 r. powinna osiągnąć około 2 mln Mg. Do 2018 r. moc przerobową instalacji biologicznego lub termicznego przekształcania odpadów należy zwiększyć o dalsze 600 tys. Mg.

Zakłada się, że każda z planowanych instalacji termicznego przekształcania odpadów będzie miała przepustowość co najmniej 200 tys. Mg/rok, czyli łącznie w 10 obiektach będzie możliwość przekształcania ok. 2 mln Mg odpadów, w tym 1 mln Mg odpadów ulegających biodegradacji. W instalacjach tych odzysk energetyczny opakowań może kształtować się na poziomie 500 tys. Mg rocznie.

Istotnym jest, by planowane obiekty termicznego przekształcania odpadów spełniały kryteria BAT, a stosowane technologie były sprawdzone poprzez wieloletnie i liczne doświadczenia.

Lidia Sieja

Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych